

HAJDUFÖLD

1923. év október 5.

PÉNTEK

Debreczen, V. evf. (225.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 4000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 200 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Tovább!

(kb) Tegnap még barátod volt, elszánt lélekkel, hívő hittelt harcos feled volt, szenvedve is tűrő társad volt, s mára ugye lehet már suttogva két körülé szájról-szájra: lekenyerezték. S holnap ismét egy fokkal keserűbb szájjal kell kimondanod az ítéletet fölötte: gyöngye volt, gyáva volt, hitvány volt, elbukott.

A frontból, amelyet a becsületes magyarok világnézeti szolidaritásának magyar Magyarországiért, integritásért megindult felszabadító háboruja kovacsolt egy egészé, a megújulás öt éve mult napjaiban, mind többen és többen hullanak ki. A nyomoruság örli meg a gyöngye gerincet, a baksis simítja ki alázatos tényérré a harcos öklöt, régi, pusztító jelszavak mélye emésztie meg a csüggeteg elmét. Rágalmak, idegen szellemi terror pergőtűze, az ellenség céltudatos fordítéseinak, kicsinyítő gunyjának mérges gázai r mbolják a magyar egység hadsoraikat s gyáva közkatonák után megalkuvásra szólit hitvány és hitvesztett, torpant vezérek áruló szava.

A győzelemre gyült, lelkes nagy magyar tábor fölé a csüggedés terregeti ki sötét árnyait s az árulók bélyeges csapatával téltlenül tétovázanak a kétkedők, a hitfogyottak rokkant seregi. A háborgó lelkiismeretet üres jelszavak: aranyközéput, külföldi kölcsön, csillapítják s az ország ujjáépítésének megriadt belső ellenségei már-már nyiltan merészlik hirdetni a *magyar-ság* vereségét a nagy magyar csatamezőn.

Im a sorsdöntő óra ütött. S akiket meg nem örültek az öt esztendő emberföltötti harcainak kinjai, szomorúsága, csalódásai, viszontagságai, ma a lélek meggyőződésének erejétől felfrissített szilárdsággal kell hogy új és új rohamra induljanak minden magyar eszmény kietlen hatalmu egységes, céltudatos vezérelt *gazdasági* frontja ellen.

A cél nem vesztette hitelét, a szent cél, amelynél ma sincsen magyarnak magasztosabb: megújult, egész és magyar Magyarországot teremteni. A tiszta meggyőződés ma is lángszóróként tisztítja előretörésünk akadályos útját. A megpróbáltatások csak edzhetik, szilárdíthatják a vezérek akaratát s a közkatonák elszántságát. És ha elvesz is generációk számára a jelen, a jövődöntéskor is tovább *muszáj* harcolni, azok ellen, akik a multtal ölték meg a jelen minden lehetőségét.

Aki magyar, aki egész férfi, aki igaz ember, annak csak egyféle szabad szögezni a szemét, oda, ahol a keresztyén és nemzeti gondolat szeplőtlen zászlója lobog. De tétovázva pislogni az árulók, a megvesztegettek, a rokkantak konconkérőzdő csöcselékére, gyávaság és alávaló bűn.

S ha megfutamadott barátod, ha elárult a testvéred, cserben hagyott hitestársad, ha csengő arannyal akarják megváltani a becsületed, ha hiv fegyverletételre ezer csábítás, csak egy jelszavunk lehet: előre tovább

a megkezdett uton, ha beleveszünk is, törhetetlenül. Egy rongyéletnek pusztulása, több nem sujthat reánk, s minden önfeláldozás a halálíg kötelesség, ha így parancsolja a megifjodott új Magyarország élete.

„Középutas kormányzásnak ma már nincs helye a világon”

Gömbös Gyula nagy beszéde a keresztyén ellenzéki blokk pártvacsoráján

Budapestről jelentik: A keresztyén blokk ma este tartotta a Wenckheim palotában szokásos csütörtöki pártvacsoráját, amelyen többek között megjelentek: *Gömbös Gyula, Lendvai István, Friedrich István, Zsirkay János* nemzetgyűlési képviselők, *Anka János*, a „Nép” felelős szerkesztője és *Kádár Lehel*, a *Nép* munkatársa.

Az első felszólaló *Anka János* volt, aki a „Magyar nemzet életkérdései” címen tartott előadást. — Beszédében hangsúlyozta, hogy

a földet kell a magyar gazdasági élet alapjává tenni, nem pedig az internacionális aranyat. *Anka János* után *Gömbös Gyula* beszélt nagy hatással.

A kormány — mondotta — állan-

dóan a fajvédők ellen folytat személyes harcot, azonban érvet nem tud ellenük felhozni.

Középutas kormányzásnak ma már nincs helye sehol a világon.

Bethlen Istvánnak is kötelessége volna már végtére egyszer megmondani, hogy merre megy, mit akar.

Gömbös után *Friedrich István* beszélt és erőlyes hangon utasította vissza *Rakovszky Ivánnak*, a középutas kormány belügyminiszterének a fajvédőkre szórt rágalmait.

Kádár Lehel az állambiztonsági szervezetek feloszlatajáról szóló kormányrendeletet kritizálta.

A szónoklatok sorát *Lendvai István* nagyhatású beszéde zárta be.

A pártvacsora a késő esti órákban ért véget.

Lemondott a német kormány

A birodalmi elnök újra Stresemann-t bizta meg kormányalakítással - Jobboldali kormány fog alakulni - A Ruhr vidéken a franciák tovább folytatják a kiutasításokat - Éhségzavargások Németországban

A külpolitikai életben a legújabb szenzáció a *német Stresemann-kormány lemondása*. A lemondás okait abban látják, hogy *Stresemann* a gazdasági válság csökkentésére bizonyos diktatorikus intézkedéseket óhajtott kiadni, a szociáldemokratapárt azonban hatalmi okokból nem volt hajlandó *Stresemannnak* ezt a tervét elfogadni és

azzal fenyegetőzött, hogy kilép a koalícióból.

Ez pedig, tekintettel arra, hogy a német kormányok az összeomlás óta főképp a szociálista pártokra támaszkodtak, azt jelenti, hogy *a kormány elveszti többségét*. *Stresemannnak* tehát nem volt más választása, mint-hogy beadta lemondását, amelyet a birodalmi elnök el is fogadott, azonban **újra Stresemann-t bizta meg a kormány megalakításával.**

A német sajtó véleménye szerint a designált kancellárnak aligha fog sikerülni új kormányt alakítani és éppen ezért számolnak azzal, hogy **a kormány erősen nacionalista összetételű lesz,**

mert *Stresemannnak* nincs más módja, minthogy az eddig teljesen figyelmen kívül hagyotti nacionalista szervezetekkel lépjen érintkezésbe. Kétség-telen, hogy ma már ennek a meg-

jobboldal erős bevonásával lehetséges s ha nem sikerül, úgy

csupán jobboldali politikus kaphat megbízást kormányalakításra.

Mint az esti órákban jelentik, a német kormányválság megoldására újabb az a terv nyomult előtérbe, hogy

a kormány helyét direktorium foglalja el.

Belmerült a „személyiségek kormányja” névvel jelzett terv is, amely-

nél az egyes tárcákat pártokon felül-álló, általános tekintélyt élvező férfiak vennék át. Nem tudni azonban, vajjon ez összeesik-e a direktorium tervével. Bizonyos, hogy ez a megoldás a politikai pártok kiküszöbölését jelentené.

Ami a Ruhr-kérdést illeti, a német források hangoztatják, hogy Németország részéről immár semmi akadály nincs a rendes gazdasági állapotok visszaállításának, ellenben keserű panaszok hangzanak el amiatt, hogy a megszállók részéről a helyzet enyhítésére semmi sem történik.

A franciák folytatják a kiutasításokat,

a letartóztatásokat és az elítéléseket. A hangulat ennek következtében nagyon elkeseredett. Az a vélemény, hogy a franciáknak egyáltalán nem komoly szándékuk a német válság enyhítése, amit az a tény is igazolni látszik, hogy a francia igazgatás alatt levő megszállt területek vasutain

a frank rendszer továbbra is fennáll,

sőt kiterjesztik. Erthető, hogy maga ez a tény is megnehezíti a németek részére a forgalom kialakulását. Mindezek a tények igazolják azt a régen hangoztatott nézetünket, hogy a ruhrvidéki ellenállás megszüntetése fejében ígért enyhítés, a gazdasági viszonyok fellendítése

a franciák részéről csupán csalótek volt,

amire a németek jóhiszeműen rámentek. Ezt a német nacionalista szervezetek az első pillanattól kezdve tudták és már eleve óva intették a német népet a Franciaországgal való barátkozástól. Amíg a németek becsületesen munkába akarnak állani, a franciák addig még csak

szóba sem állanak a tárgyalni akaró munkássággal.

Mindennek dacára sok szénbányában és koksztelepen megindult a munka. A gazdasági helyzet Németországban fokozatosan romlik és a nyomorgó tömegek bandákba verődve rohanják meg a termést. Lipcse mellett

vonalszámra érkezett tömegek akarták elrabolni a termést,

miközben összetűztek a rendőrséggel. Repersdorf környékén lovas és kerékpáros rendőrség tudta csak megakadályozni a burgonyaföldek kirablását, miközben 600 embert elfogtak.

Az utánpótlási ár elismerését sürgetik a kereskedők

A kereskedelmi kamara közgyűlése - Tanerők nélküli állanak a tanonciskolák

Csütörtökön délután fél négykor tartotta a kereskedelmi és iparkamara Szent-Királyi Tivadar elnöklésével októberi közgyűlést. Az előnői előterjesztések során a főtákar ismertette a kamarák anyagi helyzetének szanalása tárgyában a kereskedelmi miniszteriumban tartott értekezleteken történt megállapodásokat.

Behatóan tárgyalta a közgyűlés az árdragítás és uzsorabíráskodás

kérdéseinek rendezését s a leghatározottabban állást foglalt ismétlenül az utánpótlási ár elismerése mellett, mert enélkül termelő kereskedelmi és ipari tevékenység el sem képzelhető. Feltétlenül szükségesnek tartja a közgyűlés az utánpótlási ár elismerése mellett a tényleges devizaárak hivatalos elismerését is. Ugyancsak szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy az árdragítási visszavétel fogalma szabatosan, mindenki által érthetően megállapíttassék. Szükségesnek tartja egyszersmind a közgyűlés, hogy az árdragítási szabályozások kizárólag elsőrendű élet-szükségleti cikkekre szoríttassanak. Elfoglalt álláspontjáról a közgyűlés felterjesztésben tájékoztatja a kereskedelemügyi és igazságügyi minisztereket.

Foglalkozott ezután a közgyűlés a behozatali engedélyek

iránti kérvények elintézése körüli eljárással. Kifogásolja az elintézők hosszadalmasságát, egyben örömmel vette tudomásul a főtákar bejelentését, hogy az egyik legfontosabb, a textilbehozatali bizottságba a

kamara képviselőit már most ki-küldheti.

Állást foglalt a közgyűlés a behozatali kontingensek szétosztásának decentralizálása mellett, mert ez a vidék érdekeit sokkal jobban elégitené ki.

Az aktuális adóügyek közül Diczig Alajos fogalmazó előadásában tárgyalta a közgyűlés az 1922-1923 évi jövedelem és vagyonadó befizetési határidejének kitolására vonatkozó javaslatot. Az összetörhető közterhek egyszeri lefizetése a házbérnegyed és egyéb közszolgáltatások által különben is erősen megterhelt érdekeltséget annyira igénybe veszi, hogy üzleti forgó tőkájának meg-rövidítése nélkül az október 31-iki fizetési határidőnek eleget tenni nem tud. Három hónapra elosztva azonban a valorizált jövedelem- és vagyonadó befizetések könnyebbé válnak.

Az indítványok során Békés Lajos emelte fel tiltakozó szavát amiatt, hogy a 99% ban elutasított devizakérések egyenként 10.000 koronába kerülnek. Kérte a kamarát, hogy illetékes helyen tegyen előterjesztést az iránt, hogy csak a teljesített devizakéréseknél legyen kötelező a 10.000 korona igénylési díj megfizetése.

Zelinger Ede az iparos tanonciskola és a tanoncoktatás lezűllött helyzetét ecsetelte. Elmondta, hogy a kultuskormány szűkeklúsége következtében az iparostanonciskola a tanév kezdetén tanerők nélkül áll. Kérte, hogy a kamara tegyen lépést a helyzet orvoslása érdekében.

A derecskei képviselőválasztás folytatása

Rágalmazás helyett izgatás
A kortesbeszéd a törvényszék előtt

A derecskei nemzetgyűlési képviselőválasztás epilógusa folyt le csütörtökön a debreceni kir. törvényszék dr Visky Sándor elnöklése alatt működő büntetőtanácsa előtt. A múlt év nyarán, az általános nemzetgyűlési képviselőválasztás idején három jelölt küzdött a mandátumért Derecskén, Zsilinszky Endre a „Szózat” főszerkesztője, Mezőfi Béla földműveléssocialista és Farkas Áron 400 hordas földbirtokos, bankigazgató. Mint ismeretes, Zsilinszkyt választották meg képviselőnek. Farkas Áron az egyik kortesbeszédében a vádirat szerint súlyosan sértő dolgokat állított az akkori kormányzati rendszerrel. Szerinte

a kormány szánt szándékkal növeli a drágaságot, panamákat csinál.

Farkas Áron ellen hivatalból üldözendő rágalmazás miatt indult meg a büntető eljárás s tegnap vonta felelősségre a törvényszék.

Farkas avval védekezett, hogy ő csak erősen kritizálta a kormány politikáját, eljárását. A bíróság ezután kihallgatta Hagen Ignác kémenyseprőt, Léndri István ref. tanítót, Milotay Istvánt, Szabó Miklós gazdalkodót, akik előadták, hogy Farkas Áron kortes programbeszédében, körülbelül 400-500 ember előtt ilyeneket mondott: — A kormány kényszer munkára csak a szegényembereket viszi, mivel a gazdagok

nem tudnak dolgozni... Most paroláznak a miniszterek a szegény emberrel, de alig várják, hogy elme-hessenek és megmohassák a kezüket.

„Ne féljete a fényes csendőrszuronyoktól, a csendőrök is tiközöltek való emberek s csak azért engedelmeskednek a kormánynak, mert ő fizeti őket.”

„A vetésterületet azért írják össze, hogy legyen miből fizetni a jóvátételt.” Sértő és rágalmazó, sőt izgató kitételeket használt szerintük a tisztviselők ellen és az akkori kormányzati rendszer ellen is Farkas.

A tanukihallgatások után Bod Kálmán kir. ügyész emelkedett szó-lásra s kijelentette, hogy a tárgyalás adatai alapján úgy látszik, hogy Farkas Áron

az izgatás és rendtörvény pa-ragrafusa alá vonható beszédet mondott,

ezért kéri a tárgyalás elnapolását és az ügyet a vizsgálóbírószághoz áttenni, hogy az izgatás és rendtörvény alapján folytassák le ellene a vizsgálatot.

— Ezt a kortesbeszédet — mondta Bod kir. ügyész — a tárgyaláson szerzett impressziók alapján nem most, hanem 1919 márciusában a kommun alatt kellett volna elmondani Farkas Áronnak...

A bíróság hozzájárult az ügyész előterjesztéséhez és a tárgyalást elnapolta.

A létszámcsökkentési törvény a jog- és pénzügyi bizottság előtt

Egységesítik a városi tisztviselők fizetését — Balmazújváros—szoboszlói ut kiépítése

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága csütörtökön délután fél négy órai kezdettel a városháza kistanácsstermében ülést tartott. A bizottsági ülés tárgyát a közölesen tartandó törvényhatósági közgyűlés előkészítése képezte.

A városi tisztviselők létszám-csökkentése

Dr Vass Károly tanácsnok egy pár adminisztratív természetű ügy letárgyalása után bemutatta a létszámapasztásról szóló törvényt, azt a rendelkezését, hogy az állami és vármegyei hivatalnokok létszámát 1924 március elsejéig 20 százalékkal csökkenteni kell, a 16 ik szakaszában a városi törvényhatóságokra is kiterjeszti.

E célból az előadó azt indítványozza a jog és pénzügyi bizottságnak, hogy oly értelmű javaslattal lépjen a közgyűlés elé, miszerint ez a városi alkalmazottak létszámának csökkentésére egy hat tagú bizottságot jelöljön ki a saját kebeléből.

Egy házi bizottsága a városnak már működött nemrégiben, de ez csak az ideiglenes alkalmazottak létszámcsökkentését készítette elő.

A fizetések egységesítése

Dr Vass Károly tanácsnok ezután áttért a tisztviselői fizetések egységesítéséről szóló miniszterelnöki rendelet kapcsán érkezett belügyminiszteri leirat ismertetésére.

Ugyanis az összes s így a városi tisztviselők a háborús és a forradalmi idők alatt felszaporodott különböző fizetési pótlékok miatt oly sokféle címen vették fel illetményeiket, hogy azokon már eligazodni is igen nehéz volt. Ennek a lehetetlen állapotnak a megszüntetését célozza ez a rendelet.

Vass Károly tanácsnok a rendelet elfogadását és végrehajtását javasolta, azonban szükségesnek mondotta bizonyos régebbi pótlékok fenn-tartását.

Ilyen mindenekelőtt az ugynevezett városi pótlék.

Ezenkívül az előadói javaslat kívánatosnak tartja az ugynevezett személyi pótléknak, a működési pótléknak és az ügyészi pótléknak továbbra való fenntartását is.

Állandósított rapidijasokat a rendelet nem ismer, ennek ellenére is azonban ezek továbbra is megtartandók és illetékeik folyósítandók.

Javasolja továbbá az előadó, hogy a fűtési és világitási kedvezményeket továbbra is folyósítsák.

A rendelet rendezi ezenkívül a nyugdíj-kérdést s végezetül az óvónők helyzetét is.

Hogy is volt csak?

Ezekután a jog és pénzügyi bizottság tárgyalásainak hátramaradéka, Juhsz Nagy Ignác fölvetette a kérdést, hogy mi is volt ez tulajdonképpen?

Dr Vass Károly igyekezett ezután a bizottsági tagnak ismét megmagyarázni, hogy ez a 6000/1923. M. E. számú rendelet s az erről szóló belügyminiszteri leirat alapján készült 25 oldalas javaslatának rövid, egy pár perc alatt való kivonatos ismertetése.

Vásáry elalndt

Ugy látszik azonban, Vásáry István tanácsnok — kire a referálás

sorrendje most következett — nem igen volt ezen a nézetben, mert már egy rövid félórásckája félrebillent fejjel aludta a széles, puha tanácsnoki székből az igazak álmát.

Miután a bizottságnak ilyen módon legboldogabb tagját sikerült al-maiból felkeltőgetni, lehetővé vált a tárgysorozat többi pontjainak meg-vitatása.

A közlekedési adó

ügyére vonatkozólag Vásáry előadja, hogy az erről szóló közgyűlési határozatot a város még 1918 ban fel-küldte a belügyminiszterhez, aki már ezt azóta kétszer visszaküldte észre-vételeinek megtétele mellett.

Most legutóljára a helyi érdekű vasutakon, valamint a személyszállítással járó közlekedési eszközökön a város belterületén és a sorompók-nál való adószedést kifogásolja a miniszter.

Vásáry tanácsnok javasolta, hogy a közlekedési adó tételeit a következőképpen állapítsák meg: a villamoson a jegy öt százaléka, egyfo-gatu kocsin után évi 10 ezer korona, két fogatu után 15 ezer korona, gépjárművek után lóerőnként 1000 kor. A bizottság elfogadta az előadói javaslatot s indítványát ily értelemben fogja a közgyűlés elé terjeszteni.

Kiépítik a Balmazújváros—szoboszlói utat

A Balmazújváros—Szoboszló között létesítendő ut építésére vonatkozólag a bizottság oly értelmű indítványt tesz a közgyűlésnek, hogy az utadó pótköltség előirányzatból erre szavazzon meg 10 millió koronát. Az utat Hajdumegye építteti, de a költségek 1/10 részét a város vállalja magára. Ugy szintén a fel-ügyeleti és közezési jog a várost is megilleti.

Több apróbb ügy letárgyalása után az ülést az elnök Varga Elemér tb. főjegyző berekesztette.

Déri Frigyes Debrecen diszpolgára

A Déri Frigyes-tér

Debrecen város tanácsának csütörtöki ülésén Csűrös Ferenc kulturatanácsnok a szeptember huszonhar-madiki muzeum alapkövetélteli ünne-pélyről szóló jelentése kapcsán a tanácsnak a hétfői üléséről származó megbízása alapján javasolta, hogy a legközelebbi közgyűlés elé oly ér-telmű előterjesztéssel lépjen a tanács, hogy Déri Frigyes nevével jelöljenek meg egy utcát vagy egy teret. Azonkívül a bőkezű, nemes-lelkű mecénást

válasszák meg Debrecen város diszpolgárává

a város halájának jeléül.

A tanácsnak arra vonatkozólag, hogy a város valamelyik utcáját vagy terét jelöljék meg Déri Frigyes nevével, azt indítványozta, hogy erre legalkalmasabb lesz az új muzeum körül létesítendő-tér. Ezt ajánlja „Déri Frigyes-térnek” elnevezni.

A tanács egyhangulag elfogadta a kulturatanácsnok indítványát s így a legközelebb tartandó közgyűlés elé ily értelemben fog indítványt előterjeszteni.

HIREK

1923 október 5. (Péntek)

Prot.: Aurél. Kath.: Placid.

Időjárás: Hazánkban északon és nyugaton mindentől volt eső, amelynek mennyisége több helyen elérte, sőt meghaladta a 15 mm-t. A hőmérséklet nem változott ezideig lényegesen, tegnapi maximuma 25 fok Kaposváron, ma reggeli minimuma 10 fok Sopronban.

Időjárás: Továbbra is esős idő várható, majd megélénkülő szelekkel hőstűyedés.

Közművelődési könyvtár: 10—12-ig.
Csokonai-színház: Este 8 órakor: A szép asszony kocsisa.
Apolló: Nincs előadás.
Vigszínház: Nincs előadás.
Urania: A kis rongyos.
Debrecen város közigazgatási bizottságának ülése a városházán délután 4 órakor.
A közegészségügyi bizottság ülése a városházán délelőtt 12 órakor.
A Kálvinisták Templomegyesülete hitvédelmi szakosztályának ülése d. u. 6 órakor.
Gyógyesztárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Megváltó, Arany Angyal, Murakózy, Magyar Korona, Bocskay.

— **Pallag mellett fogják a tisztí vitézi felteket kijelölni.** Többször fogtunkozott már a *Hajdúföld* a Debrecen város által adományozandó vitézi telek kijelölésének az ügyével. Most legutoljára a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalta az ügyet s a legközelebb tartandó közgyűlésnek olyértelmű javaslatot terjeszt elő, hogy a tanács által e célra kijelölt Vermesoldal nevű birtokból 270 holdat adományozzon legénységi vitézi teleknek, míg a tisztí vitézi telek céljaira a Pallag pusztá mellett levő Beton tanyából adományozzon 100 holdat. A bizottság ülésén maga Zöld József gazdasági tanácsnok is beismerte, hogy ez a Beton-tanyai föld jóval rosszabb minőségű még a Vermesoldalnál is, — pedig ez is csak futóhomok — annyira, hogy a jelenlegi bérű is igen szívesen mond le arról a 100 holdról, mert bérletének ez a legrosszabb része. Hogy a tisztí vitézi teleket a város ne a Vermesoldalból hasítsa ki, azt maga a vitézi szék kérte, tekintve, hogy ez a birtok Debrecenből igen messzire esik. Igaz, hogy a Beton-tanyai 100 hold közelebb van a városhoz, mint a Vermesoldal, de nem tudjuk elhinni, hogy épp erre a fontos célra ne talált volna a város vezetősége egy jobb minőségű földet a városhoz épp oly közel, mint a Beton-tanya.

— **Megnyílt az Egyetemi-kör.** Az Egyetemi kör választmánya tudatja az egyetem polgáraival, hogy a kör október 1-től nyitva van és reggel 8-tól este 9-ig a tagok rendelkezésére áll. Tudatja egyben a választmány, hogy 6-án, szombaton este 6 órakor a kör helyiségében választmányi ülés lesz, melyre a tagok pontos időben való megjelenését kéri a vezetőség.

— **Korlátozások az áramszolgáltatásban.** A világítási vállalat értesíti az áramfogyasztó közönséget, hogy október 5-én és 6-án a hálózatot végzendő javítási munkálatok miatt a Méliusz-téri vonalon reggel 7-8, valamint délután 5 és 6 óra között, a Pacsirta-utcában október 5-én, a Csapó-utcában október 6-án reggel 7-től délután 6 óráig nem lesz áramszolgáltatás.

Vesztegetéssel vádolt zsidómilliomosok

Hetvenmillió adócsalás - A vesztegető virilis és társai - Öt örizetbevétel

A debreceni rendőrség sajtóköznyében szordán a következő közlemény jelent meg:

Megvesztegetés gyanúja miatt dr. Szőke Aladár gazdálkodó, Nagy Sándor ügyvédjelölt, Nagy Albert gazdálkodó, az *Állatkereskedelmi Részvénytársaság* tagjait, továbbá Eisler Jenő és Őrsi Tóth Gábor pénzügyigazgatósági tisztviselőket a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte s átkísérte a kir. ügyészség fogházába.

A szürke, szűkszavú rendőri jelentés mögött egy nagyarányú, 70 millió adócsalás és ezzel kapcsolatos megvesztegetési kísérlet húzódik meg, amelyről a *Hajdúföld* eddig csak a nyomozás érdekében nem írt.

Természetesen a szereplő személyek,

az adócsalással és megvesztegetéssel vádoltak csaknem mind egyike zsidó, többszörös milliomos,

sőt az egyik Debrecen város törvényhatósági bizottságának virilis jogon tagja. A maga nemében szenzációsan nagyarányú bűnperről a *Hajdúföld* munkatársa a következőket jelentheti:

A közelmúltban a forgalmi adóhivatalban egy

70 millió adócsalásra jöttek rá, amelyet az eddigi adatok alapján az Állatkereskedelmi Részvénytársaság három belfogója: Nagy Albert gazdálkodó, sertéshizlaló, virilis, a fia, Nagy Sándor ügyvédjelölt és dr. Szőke Aladár gazdálkodó követtek el. Az adócsalás ügyében szigorú vizsgálat indult meg, amelyet a pénzügyigazgatóság egyik tisztviselője, dr. Buttkay Kálmán ejtett meg. A három bajba jutott ember először két régi, csalados pénzügyigazgatósági tisztviselőt,

Eisler Jenőt és Őrsi Tóth Gábert vesztegette meg, majd az ő révükön Buttkayt is megakarták vesztegetni ötmillió koronával, egyrészt azért, hogy az adócsalást kedvezően minősítse s úgy ők kevesebb büntetéspénzt fizessenek, — állí-

— **A város kérése a földreform törvények méltányos alkalmazása tárgyában a földmivélsügyi miniszterhez.** Csütörtökön délután foglalkozott Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága a mezőgazdasági bizottság előterjesztésével a földreform törvényeknek Debrecen város szempontjából méltányosabb alkalmazása tárgyában. Ugyanis a mezőgazdasági bizottság egy előterjesztést nyújtott a jog- és pénzügyi bizottság elé, hogy ez javasolja a közgyűlésnek, hogy a nem debreceni illetőségűek földigényeit ne elégítsék ki mindaddig Debrecenhez tartozó földekből, míg a debreceniek igényei ki nincsenek elégítve.

— **Házasság.** Folyó hó 3-án, szerdán délután dr. Zonda László orvos és dr. Csia Rézsi orvosnő házasságot kötöttek. A fiatal pár hosszabb tartózkodásra Bécsbe utazott.

— **Ismét földrengés volt Tokióban.** Tokióból jelentik: Tokióban és Oszakában ma délelőtt igen erős földrengés volt érezhető. A lakosság elmenekült házaiból.

tólag 80 millió korona helyett csak 17 milliót — másrészt, hogy nekik kellemetlen aktákat semmisítsen meg. A becsületes tisztviselő szívesen belement a játékba, azonban időközben értesítette a rendőrséget. A rendőrség részéről Kovács Péter detektív és társa elbújt abban a helyiségben, ahol a találkát tervezték s mikor Nagyék átakarták adni a pénzt Buttkaynak,

előrohantak és a megvesztegetőket letartóztatták

s bekísérték a rendőrségre. Elsőnek dr. Greczkó Sándor központi ügyeletese hallgatta ki őket, majd másnap dr. Tóth Gyula rendőrkapitány ejtette meg a legszélsebb körű vizsgálatot.

A vizsgálat, nyomozás igen bizalmas volt, a legnagyobb titokban történt. Kiszivárgott hírek szerint a gyanúsítottak tagadják, hogy ők vesztegetni akartak volna, ők csupán „egyezkedni mentek” Buttkayhoz. A letartóztatottakat csütörtökön kísérték át az ügyészség fogházába. Az ügyet dr. Balogh István kir. ügyész foglalkozott, aki az iratok áttanulmányozása után áttette az iratokat a vizsgálóbíróhoz. Preinesberger Jenő vizsgálóbíró pénteken kezdi meg a gyanúsítottak kihallgatását. A gyanúsítottak védőik útján

minden pénzt felajánlanak óvadékképpen szabadlábrahelyezésük esetén.

Nagy Albertnél és társainál rengeteg pénzt találtak, amelyet lefoglaltak. A letartóztatottak ellen adócsalás és megvesztegetés hűntette miatt folyik az eljárás. A széles körben ismert személyek — akik közül csak az egy Őrsi Tóth keresztén — örizetbevétele általános felűnést keltett. Az ügyben még — mint a *Hajdúföld* igen jó forrásból értesül — szenzációs fordulatok várhatók.

— **Evangelikus szülői értekezlet.** Szeptember 7-én, vasárnap délután 5 órakor szülői értekezlet lesz a Miklós-utcai evangelikus templomban. Farkas Győző evangelikus lelkesítő „Család és vallásos nevelés” címen tart bevezető előadást, amelyre az érdeklődő közönség figyelmét ez uton is felhívjuk.

— **Hírek a városházáról.** A városi tanács csütörtöki ülésén elhatározta, hogy október hatodikán a nemzeti ünnepre való tekintettel csak délelőtt 9—11 óráig lesznek a városi hivatalok nyitva. — A jog- és pénzügyi bizottság csütörtöki ülésén elhatározta, hogy azzal a javaslattal lép a közgyűlés elé, hogy a város a Báahidán emelt Turul emlékmű helyreállításához 50 ezer koronával járuljon hozzá. — Az „Endrődi Sándor” síremlék-bizottság azzal a kérelemmel fordult Debrecen városához, hogy a költő síremlékének költségeihez járuljon hozzá. A jog- és pénzügyi bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy e célra utaltasson ki 20000 koronát.

— **Egyelőre nem lesznek egyforma árusító bódék.** A városi tanács már régebben határozatot hozott arra nézve, hogy csak egyforma külsejű árusító bódékat enged felállíttatni és a régieket is átalakíttatja. A tanács most ezt a rendelkezését 1924 december végéig felfüggesztette és megengedte az árusoknak, hogy bódéikat ez ideig eredeti állapotukban fenttarthassák.

— **Magyariék konfliktusa az angol zenészekkel.** Jelentette már a *Hajdúföld*, hogy ifjú Magyar Imre — aki zenekarával Londonban játszott, — igen nagy sikereket aratott Angliában. A magyar muzikusok sikere féltékenyvé tette az angol zenészeket, akik kijelentették, hogy csak akkor engedik meg Magyarieknek, hogy Londonban tovább játszassanak, ha Magyariek lehetővé teszik, hogy egy ugyanolyan taglétszámú angol zenekar jöhessen Budapestre. Magyariek természetesen erre nem vállalkozhattak, mire az angolok kijelentették, hogy lehetetlennek teszik további londoni működésüket. Magyariek, miután a kérdést magukra nézve kedvezően elintézní nem tudták, már el is utaztak Angliából.

— **200.000 koronát ad a város a Debrecen-Hajdumegyei Diákszövetségnek.** A Debrecen-Hajdumegyei diákszövetség kérelmet intézett Debrecen város vezetőségéhez, hogy a Budapesten tanuló debreceni és hajdumegyei illetőségű diákok segélyezésére a város adjon a Diákszövetségnek 600.000 korona segélyt. A csütörtöki ülésen a tanács úgy döntött, hogy ad ugyan segélyt a Diákszövetségnek, de nem 600, hanem csak 200.000 koronát.

— **Nagy vihar Kaposváron.** Kaposvárról jelentik: Csütörtökön délután 4 órakor Kaposváron égi háború és mintegy 20 percig tartó felhőszakadás volt. Öt percig diónagyságu jég esett. Az utcán hőmpölygő víz a város alacsonyabban fekvő részeiben számos üzlethelyiséget elöntött. A pályaudvar előtti térséget a víz teljesen elárasztotta. A forgalom egy negyedórán keresztül az egész városban szünetelt. A csatornák kizsívósítása és a vízleeresztési munkálatok folyamatban vannak.

— **Nem jók az autótűzfecskendők.** Megírta a *Hajdúföld*, hogy Debrecen város vezetősége a városi tűzoltóság számára a győri vagon- és gépgyárból két autótűzfecskendőt rendelt meg. A fecskendők a napokban elkészültek és Roncsik Jenő tűzoltó főparancsnok a gépek kipróbálására Győrbe utazott, ahol megállapította, hogy a fecskendők nem mindenben felelnek meg a megrendeléskor kikötött követelményeknek. A városi tanácsnak erről csütörtökön tett jelentést Roncsik Jenő tűzoltó főparancsnok és javasolta, hogy az autótűzfecskendőket vizsgálattassák meg szakértőkkel. A városi tanács elfogadta Roncsik főparancsnok javaslatát és elhatározta, hogy csak a szakértői szemle lefolytatása után fog a fecskendők átvételéről dönteni.

— **Butorozott szobát keres lehetetlenleg azonnalra nőtlen, fiatal uríember.** Telefon 3—48.

Hirdessen a Hajdúföldben!

Bőr kabátok, raglánok, öltönyök óriási nagyválasztékban a legolcsóbb árakon
Hajdusági férfi és fiuruha áruházban Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület.

Belmissziói tanfolyam kezdődik a főiskolai oratoriumban a jövő héten kedden s tart egy hétig, a tiszántúli református egyházkerület kebelébe tartozó gyülekezetek vezetői részére. A tanfolyam célja: munkásokat képezni a vasárnapi iskola-ügy szolgálatára. Igen érdekes előadások lesznek a gyermeklélektan, módszertan s bibliai ismeretek tárgyköréből; közben gyakorlati tanításokkal. Szombaton, okt. 13-án este szeretetvendégség, okt. 14-én, vasárnap délután 5 órakor a Kossuth-u. templomban vallásos-estély. A vidékről mintegy 50 résztvevő jelentkezett, de igen nagy az érdeklődés a tanfolyam iránt Debrecenben is. Jelentkezéseket úgy az egész tanfolyamra, mint egyes előadásokra elfogad dr. Erdős Károly a kollegiumban (délelőtt 12-1). Az előadások október 9-én délelőtt fél 9 órakor kezdődnek.

Fehér Erzsébet 12 éves leány szüleinek lakásáról a gazdasági akadémiáról szeptember 24-én elszökött. Aki tud róla, értesítse széleit: Gazdasági Akadémia, Pallag. Telefon 2-85. szám.

Pedikürözés, tyukszemvágás és manikürözés, hölgyeknek külön szalon. Hungária-palota, Forgácsnál. Szives pártfogást kér Sóvágyó.

TESTEDZÉS

Hajdu válogatott csapata. Csütörtökön állította össze Weinreb Dezső kerületi kapitány Hajdu válogatott csapatát a következőképpen: Farkas DVSC — Baik DKASE, Fried II. DKASE — Moskovits DKASE, Fehér DTE, Kriszter DTE — Polyik DTC, Ökrös Károly DEAC, Zsirkay DEAC, Wampetich DVSC, Herzog DKASE. Tartalékok: Zeisler, Rott, Forizs. A felállítás sikerültnek mondható, ez a csapat legalább 3 góllal győz Szabolcs ellen. Mertin DMTK még nem egészen fitt, ezért nem ő a balszélső csatázó. Szolárszkynek nem adott engedélyt a fegyelmi bizottság a szereplésre.

A svéd válogatott csapat október 28-án Budapesten játszik a magyar válogatott ellen.

Elmarad a triál. A ma, péntek délutánra hirdetett triálmérkőzés elmarad.

A nyolcos Berger csendes lesz. A kerület fegyelmi bizottsága csütörtöki ülésén Kovács Ferenc DMTK játékosát megintette, míg a nyolcos Berger Ferencet Kisvárdai SE négy hétre, november 2-ig tiltotta el a nyilvános szerepléstől.

Albisy József a KEAC ban. Albisy József orvostanhallgató, a DEAC kitűnő hátvédője Szegeden folytatja egyetemi tanulmányait s belépett a KEAC ba, ahol az első csapatban fog szerepelni. A KEAC ban szerepel Tary, a DEAC II. csapatbeli játékosja is.

Butorozott szobát
keres lehetőleg azonnalra
nőtlen, fiatal uriember.
Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala

Rongyot
mosított, bármily mennyiségben vesz
lapunk nyomdája, Piac-utca 59. sz.

SZÍNHÁR

Műsor:

Péntek: Végállomás. D) bérlet.

Színházak és mozgószínházak közleményei
Ma pénteken tisztviselő est.
Végállomás nagyszerű és mulatságos vígjáték kerül színre D) bérletben. Nagyszerű szerepe van a darabban Halassy Mariskának, ugyisintén Halassynek, Erdőinek, Csapónak, Rolkónak, Laszlónak, Soósnak, Vétesnek. Az előadás iránt igen érdeklődik a közönség.
Uránia-mozgó. Jacko Csa játékaival „A kis rongyos” a legnagyobb sikerben telt házak mellett. Kisérő: Chaplin.

KÖZELJÁRÁS

Visszaesett a hetipénz kamatlába

A német belpolitikai válság Stresemann kancellár kormányának lemondásával elérte tetőpontját és kérdés még, hogy a kancellárnak újbóli megbízatása eredményes lesz-e és nem jelenti-e a válságnak elodázását. A német belpolitikai krízis a passzív ellenállás megszüntetése folytán

a márka elértéktelenedésének egy újabb lökést adott

és így elmaradt a ruhrvidéki ellenállás megszüntetésének gazdasági szempontból oly fontos hatása. A német márka ma ismét oly mély pontot ért el a nemzetközi devizapiacokon, amelyre eddig példa nem volt. A márka pozíciójának újabb megingása a nemzetközi devizapiacokon, a berlini devizapiacokon ma ismét fantasztikus árfolyamokat juttatott felszínre, úgy hogy

a londoni kifizetés árfolyama ma már 2 és fél milliárd márka felett járt.

Ugyanígy a newyorki kifizetés az 550 millió márkát is tuhaladta.

Németország gazdasági és belpolitikai válsága kihat egész Közép-Európa gazdasági életére és így elsősorban a bécsi és a prágai értéktőzsdék tükrözik vissza azt a kedvetlen hangulatot, amelyet épen a németországi események váltottak ki. A bécsi értéktőzsde ma ugyancsak tarózkodó hangulatban folyt le és a fokozatos árfolyamlemorzsolódás ma is folytatódott. A magyar korona jegyzése a nemzetközi piacokon ma is változatlan volt. A budapesti pénzpiacokon ma annak ellenére, hogy az értéktőzsdén kassza nap volt, a pénzajánlat annyira javult, hogy

a heti kamatláb 7% ról 4%-ra esett vissza.

A budapesti terménytőzsdén az irányzat ma kis mértékben javult.

Új részvények a tőzsdén. Budapestről jelentik: A tőzsdetanács mai ülésén hozzájárult ahhoz, hogy a Wiener Bank Verein, Juszt Izzó, Györi Textil, Balkáni gépgyár, Fruktus, Korvin film, Hangyaipar és Szénkereskedelmi részvénytársaság bevezethessék részvényeiket a tőzsdére. A többi kérelem felett még nem döntött a tanács, egylegére függőben marad. Néhány hét múlva újra tárgyalja a bevezetés iránti kérvényeket.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járn gondot ad, VÉGHEZ
ofosón beszerezni tessék
menni, hol kevésbé használt uri ruhák el-
adása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése
Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben.)

A TŐZSDÉ

Magyar korona: 3.

Zürichi zárlat

Berlin 0000-1, Hollandia 920¹/₂, Newyork 560¹/₂, London 2547, Páris 3270, Miláno 2450, Prága 1665, Budapest 3, Belgrád 347¹/₂, Bukarest 257¹/₂, Varsó 10, Bécs 78¹/₂, Szófia 550.

Devizaközp. hiv. árf.

Dollár 19550—20650, Francia frank 1150—1215, svájci frank 3460 3680, cseh kor. 583—627, lei 94—107, lira 880—935, dinár 225—239, 100 nemet márka 00100—00200 f. osztrák korona 2740—2960 fill.

TŐZSDENAPTAR

Tőzsdénapok	Benyújtási nap	Rendezés	Fizelési nap
Szept. 24. hétfő	Szept. 29. szombat	Okt. 8. hétfő	Okt. 11. csütörtök
Szept. 28. péntek	Okt. 6. szombat	Okt. 15. hétfő	Okt. 18. csütörtök
Okt. 1. hétfő	Okt. 13. szombat	Okt. 22. hétfő	Okt. 25. csütörtök
Okt. 5. péntek	Okt. 12. szombat	Okt. 29. hétfő	Okt. 31. csütörtök
Okt. 8. hétfő	Okt. 17. szerda	Okt. 19. péntek	

Terménytőzsde zárlat

A mai terménytőzsdén a forgalom élénk volt. Az árak búzában javultak, egyéb cikkekben tartottak.

Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 95—95500, egyéb 9400—95000, 79 kilós tiszavidéki 96500—97000, egyéb 96—96500, takarm. árpa 63000—66000, sörárpa 70—74000, rozs 65500—66000, köles 75—80000, zab 67000—80000, tengeri 67500—90000, repce 165—175000, korma 40500—41500.

Ferencvárosi sertés vásár

Felhajtás 1030 darab. Árak: könnyű 7300—7600, közép 7600—8000, nehéz 7900—8200. A vásár vonlatott.

Hirdetmény

Társaságunk 1923. évi október hó 4. napján tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta alaptőkénknél 1,150.000.000 koronára való felemelését a következő módzatok mellett:

Kibocsátatik 650.000 darab egyenként 300 korona névértékű, bemutatásra szóló új részvény, amelyekből 500.000 darabra jelenlegi részvényeseink elővételi joggal bírnak akként, hogy minden darab régi részvény birtoka egy darab új részvény átvételére jogosít. Az elővételi jog 1923. évi október hó 5. napjától kezdve 1923. évi október hó 15. napjáig bezárólag gyakorolható Debrecenben társaságunk pénztáránál, vagy Budapesten a „Mercur” Váltóüzleti Részvénytársaság központi pénztáránál a régi részvények bemutatása és az új részvények darabonként 2000 koronában megállapított kibocsátási árának egyidejű befizetése mellett. E határidőn túli jelentkezések az elővételi jog gyakorlása céljából figyelembe nem vehetők. Az új részvények 1923. évi január hó 1. napjától kezdve osztalékjogosultak. Az új részvényekről a társaság ideiglenes elismervényeket szolgáltat ki, melyek egy később közzéteendő időpontban végleges részvényekre lesznek becsereelve.

Ugyanezen közgyűlésünk elhatározta, hogy összes részvényeink névértékét tartalékalapunk terhére a jelenlegi 300 koronáról 1000 koronára emeli fel, minek folytán az összes részvények ennek megfelelően és pedig az egyes részvények 1000, a huszonöt darabot magukban foglaló címletek 25.000, a száz darabot magukban foglaló címletek pedig 100.000 korona névértékre lesznek felülbélyegzendők.

Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság.

Apró hirdetések

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 400 kor., minden további szó 40 korona. Vasárnap és ünnepnapokon 10 szög 600 K. minden további szó 60 K. Vastagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

Gymnazista
részére azonnalra el-
látás kerestetik. Je-
lige: „Uri család” a
kiadóba.

Parkaskutya
találótott
a színházi átjárónál.
Jogos tulajdonosa
átveheti Hadházy-ut
16. szám. Fairoda.

Egy szoba-konyha
lakast
keres fiatal ház-
pár öszre, butorozva
vagy butorozatlanul,
Cim a kiadóban.

Butorozott szobát
keres lehető eg
azonnalra nőtlen,
fiatal uriember. —
Telefon 3—48.
Hajdúföld kiadóhivatala.

Fényképezőgép
használt 9x12 kitinő
lencsével eladó. —
Megtekinthető a ki-
adóhivatalban.

Tanfóvnyit vállalna
középszkolák bár-
mely osztályából,
menekült egyetemi
hallgató. Cim: Né-
meth Gyula, Tisza-
Interná us.

Burgo-nyát

korlátlan meny-
nyiségben
veszünk.
Köztszítviselőkh
Kirendeltsége
Főposta épület

Folytonégő kályhák

tűzhelyek,
előmelegítő
:: kályhák ::

Sesztina Lajos

vasüzetében kaphatók!
Smoll-pasztta
valódi, minden színben, mindig a
legolcsóbban szerezhető be
STERN festéküzletében
Piac-utca 10. szám, a Bikával szemben.

Ékszer, briliáns,

hamisfogért mindig a legmagasabb árat
fizeli Singer Menyhért Budapest,
VII, Rottenbiller-utca 20. szám alatt.

Deutsch Pál GYUFA,

Bpest, VII. Akadémia-n. 10.
Telefon: József 52—77.

Rifutó fiut

keres azonnali belépésre
a „Hajdúföld” szerkesztőségé.
Kiadja: Hajdúföld Lapkiadó Vállalat.